

Publisku personu iesaiste uzņēmējdarbībā

Publicēts: 13.09.2020.

Kad publiskas personas drīkst iesaistīties uzņēmējdarbībā

[Valsts pārvaldes iekārtas likumā](#) noteikts, ka publiska persona savu funkciju efektīvai izpildei var dibināt kapitālsabiedrības vai iegūt līdzdalību esošā kapitālsabiedrībā, ja īstenojas viens no šādiem nosacījumiem:

tiek novērsta tirgus nepilnība;

tiek radītas preces vai pakalpojumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības attīstībai vai valsts drošībai;

tiek pārvaldīti īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības attīstībai vai valsts drošībai.

Iepriekšminētie ierobežojumi publiskajām personām noteikti, lai valsts nekropļotu konkurenci tirgū un savu darbību kā privātā biznesa tirgus dalībnieka konkurents izvērstu tikai tajos gadījumos, kad tas nepieciešams valsts politikas, drošības vai funkciju īstenošanai.

Kādos gadījumos jāprasa iestādes atļauja

Publiskai personai, darbojoties jomā, kurā preces un pakalpojumus tirgus dalībnieki spēj piedāvāt brīvas konkurences apstākļos, pastāv augsts risks deformēt konkurenci un ilgtermiņā ne tikai negatīvi ietekmēt komercdarbības vidi, bet arī patērētāju intereses.

Saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. pantā noteikto kopš 2016. gada publiskām personām pirms plānoto kapitālsabiedrību dibināšanas vai līdzdalības pārvērtēšanas esošajās kapitālsabiedrībās ir jākonsultējas ar Konkurences padomi.

Pirms jauna biznesa uzsākšanas vai esošā paplašināšanas publiskai personai jāveic paredzētās rīcības ekonomiskais izvērtējums. Publiskajai personai ir arī [pienākums ne retāk kā reizi piecos gados](#) pārvērtēt katru tās tiešo [līdzdalību kapitālsabiedrībā](#).

Konkurences neitralitātes principa ievērošana

Gadījumā, ja izvērtējuma laikā tiek konstatēts, ka nav iespējama Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. pantā noteikto mērķu sasniegšana bez publiskas personas līdzdalības kapitālsabiedrībā, nepieciešams ņemt vērā konkurences neitralitātes principu, kurš aizliedz publiskajām personām un to kapitālsabiedrībām ierobežot vai deformēt konkurenci.

Ja publiska persona vai tās kapitālsabiedrība saskaņā ar [Konkurences likuma 14.¹ pantu](#) neievēro konkurences neitralitātes principu, Konkurences padome var uzsākt izmeklēšanu un ierosināt pārkāpuma lietu. Grozījumi Konkurences likumā stājās spēkā 2020. gada 1.janvārī. [Vairāk par konkurences neitralitātes principu.](#)

Noderīgi materiāli:

 [Infografika "Kas jāzina pirms publiska persona iesaistās uzņēmējdarbībā?"](#)

 [Infografika "Kas jāzina pēc publiskas personas iesaistes uzņēmējdarbībā?"](#)

 [Infografika par publisku personu līdzdalību kapitālsabiedrībā](#)

 [Informatīvais materiāls par publisku personu līdzdalību kapitālsabiedrībā un tās izvērtēšanu](#)

 [Pašnovērtējuma rīks par publiskas personas līdzdalību kapitālsabiedrībā \(.docx dokuments\)](#)

 [Konkurences neitralitātes izvērtēšanas vadlīnijas](#)

 [Brošūra: Konkurences novērtēšanas vadlīnijas](#)

Viedokļi

Atzinumi par publisku personu līdzdalību kapitālsabiedrībā

Publisku personu radīti konkurences kropļojumi

<https://www.kp.gov.lv/lv/publisku-personu-iesaiste-uznemejdarbiba>